

Rostislav Iščenko: Západní vzdělání je základem porážky Západu

- CZ24 News | 4. prosince 2023

Bismarckova slova o tom, že francouzsko-pruskou válku vyhrál pruský gymnaziální učitel jsou široce známa (No, nevím jestli zrovna u nás ... Peter 008)

Kvalitu vzdělávacího systému vytvořeného v Prusku a jeho přiměřenost požadavkům doby nepotvrdily ani tak války (Německo pak prohrálo První i Druhou světovou válku a ani gymnaziální učitel nepomohl), ale jeho nejširší rozšíření a kopírování tohoto systému po celém světě.

V SSSR se vzdělávací systém jevil kopií pruského systému (také přijatého v Ruské říši jako ruské gymnázium) od druhé poloviny 30. let až do rozpadu Sovětského svazu. Přitom se téměř nemodernizoval a zavedené novinky (např. odmítnutí opakování druhého ročníku a vyloučení ze školy) původní verzi jen zhoršily. I moderní ruský vzdělávací systém se ve všech svých vazbách odvolává na pruský systém zavedený v druhé polovině 19. století. Navzdory tomu, že to druhé již není aktuální, nikdo zatím nedokázal vymyslet nic dokonalejšího a úplnějšího.

Jestliže však v SSSR/Rusku prožil pruský systém gymnaziálního vzdělávání dlouhý život a je dodnes společností žádaný (kvůli neschopnosti četných reformátorů nabídnout něco lepšího nebo alespoň adekvátnějšího aktuálním potřebám společnosti), pak se klasický Západ začal pozvolna vzdalovat německému modelu již v první polovině dvacátého století, po porážce Německa ve 2. světové válce a vytvoření struktur kolektivního Západu, v nichž se rychle vytvořila dominance anglosaských zemí, byl to angloamerický vzdělávací systém, který tvořil základ reformovaného celoevropského.

Západní a sovětský/ruský systém se až do poloviny 90. let vůbec nepřekrývaly. Západní žebříček univerzit proto neměl s ruskou praxí nic společného a dobrovolně aplikován na ruské vzdělávací instituce je uměle vrhal do středu, nebo dokonce dolů, ratingové stupnice. Pokus o reformu ruského systému tak, aby vyhovoval západním požadavkům, vedl nejprve k oddělení vysokoškolského systému od středního vzdělávání, poté ke snaze uměle přizpůsobit střední vzdělávání potřebám vysokoškolského vzdělávání nakonec způsobil masivní snížení požadavků na studentů.

I v rámci současného systému je možné získat dobré vzdělání. Ale ten, kdo se chtěl učit, vždy získal dobré vzdělání v rámci jakéhokoli systému nebo i mimo systém pomocí sebevzdělávání. Průměrný školák získává při promoci nesystematizovaný soubor heterogenních fragmentárních znalostí (které neposkytují ucelený systémový světový názor) a také dokument o středním vzdělání, za kterým však často žádného tohože vzdělání není.

Motivace studentů je vyšší, protože vysokoškolské vzdělání není nutné (a nezaručuje vyšší příjem než u toho, kdo se nezapsal na vysokou školu). Většina si záměrně vybere vzdělávací instituci, aby získala specializaci, která se stane základem jejich budoucího povolání, to znamená, že bude žít samotného studenta a jeho rodinu.

Úroveň znalostí absolventa vysoké školy proto většinou odpovídá diplomu (ačkoli mnozí považují univerzitu za nadstavbu školy a nijak se zvlášť nenamáhají, raději se baví se spolužáky a „louskají“ „oříšky znalostí“). Ale z hlediska systémových znalostí, k odborným profesionálním požadavkům a absolventi vysokých škol také špatně splňují požadavky zaměstnavatelů, ale jsou zatíženi zvýšenou mírou vlastní důležitosti a bezrozměrnými platovými požadavky.

Společnost dlouhou dobu standardně věřila, že západní univerzity učí lépe (hodnocení je přece vyšší *(ale to už i „oficiálně“ přestává být pravdou, do popředí se derou především čínské univerzity – pozn.překl.)*), a kromě toho do nich děti naší elity vstupovaly proudem, ale k nám se nijak zvlášť nikdo nehrnul. V posledním desetiletí, s eskalací konfrontace se Západem, která vyzdvihla skutečnou úroveň vzdělání a pracovní kvalifikace představitelů západní elity, byla tato důvěra otřesena.

Posledním člověkem, skutečně vysoce vzdělaným a schopným talentovaně uplatnit své znalosti a nadání v praxi byl Henry Kissinger, který teď zemřel. Po něm je západní politický prostor (z hlediska vzdělání i talentu) už jen pouští. Ale významná část ruské společnosti, která se nezajímala o zahraniční politiku a americké zahraničněpolitické doktríny, věděla o Kissingerovi („válečném štváči“, což bylo v tomto případě velmi vzdálené pravdě sovětské propagandy) velmi málo, resp. vůbec nic *(Nutno poznamenat, že Kissinger rozhodně nebyl žádné nevinátka, ovlivnil nepříznivé osudy mnoha milionů lidí. Oslavy „lidskosti“ nejsou na místě v žádném případě – pozn.překl.)*. Zbytek západních vůdců, které známe, často prokázal úroveň znalostí mnohem nižší, než je úroveň znalostí ne zrovna nejlepšího ruského absolventa střední školy.

Stojíme před paradoxem západního vzdělávacího systému: vysoké školy se podle hodnocení zdají být pro nás nedosažitelným ideálem, ale absolventi těchto univerzit, kteří obsadili vysoké státní posty a zdá se, že ve studiu vykazují nejlepší výsledky, se být úplnými ignoranty ve zjevných věcech.

Ve skutečnosti zde není žádný rozpor. Kořeny novodobé geopolitické a dokonce světově historické globální porážky Západu sahají právě k jejich vzdělávacímu systému, který se definitivně zformoval v sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století, ale ve svých hlavních rysech se zformoval již v 60. letech. *(S tím je možno „napůl“ souhlasit, ale postoj ke vzdělávání, způsob myšlení se formoval již mnohem dříve. Lze souhlasit však s tím, že uvedené období je bodem definitivního zlomu jedním směrem, který však byl „předpřipraven“ – pozn.překl.)*

Během několika desetiletí jsem mohl tento systém pozorovat z různých úhlů. Jeho jednoduchost a ubohost na mne udělaly dojem. Poté už mne problémy akutního intelektuálního deficitu západních elit nepřekvapují.

Poprvé jsem se setkal s obětí západního vzdělávacího systému v roce 1990. Učitelka angličtiny na univerzitě aktivně pracovala jako překladatelka. V této době proudil do země proud téměř kohokoliv náhodného, kdo prostě jen něco chtěl, ze Západu (od turistů po dobrodruhy). Kdykoli to bylo možné, snažila se přivést na naše hodiny rodilé mluvčí. Jednou přivedla postgraduálního studenta historie z nějaké málo známé americké univerzity. Historii neznal. Neznal ji vůbec. Dokonce ani historii USA. To ani nemluvím o použití historické vědy jako nástroje k pochopení současnosti, předpovídání budoucnosti nebo utváření politického procesu.

Když jsme se s ním pokusili o těchto tématech mluvit, vzal na sebe podobu králíka před hrozným a řekl, že ve skutečnosti sloužil pět let na základě smlouvy jako člen posádky vojenského vrtulníku (zjevně ne jako pilot), načež byla armáda povinna hradit jeho vysokoškolské vzdělání. Armádní povinnosti se samozřejmě nevztahovaly na drahé univerzity. Vybral si něco bližšího k domovu (ve svém rodném státě) a historii, protože od dětství miloval příběhy (říkal to) a byl špatný v matematice. Doufal, že vojenská služba, diplom a známosti získané na univerzitě během studia mu umožní vstoupit do státní služby v rodném státě, a to ani ne v rodném státě, ale na nižší úrovni – okresní. A státní služba znamená zaručený příjem, prakticky nemožnost výpovědi, zdravotní pojištění a hromadu všemožných dalších drobných bonusů.

Pak jsem si myslel, že máme i tuzemské pedagogické ústavy, jejichž absolventi jsou většinou stejně kvalitní, a nepřikládal jsem tomu význam.

O tři roky později jsem byl vyslán ukrajinským ministerstvem zahraničních věcí (v rámci programu British Foreign Office) na stáž na University of Leeds. Tam jsem na jedné z recepcí potkal starší manželský pár profesorů, kteří přijeli do Británie učit ještě za dob SSSR. Jejich popis vlastních aktivit se scvrkl do permanentního boje o granty a také o prodlužování smluv. Zrovna, když jsme se tehdy bavili, byli hodně naštvaní, že se jim neprodlouží smlouva a budou se muset vrátit do vlasti. Naději na uplatnění na jiné vysoké škole však ještě neztratili.

Vzdělávací proces označili za noční můru, protože hlavním úkolem bylo a je zalíbit se studentům, jinak se do vašeho kurzu nezapiší a vám pak neposkytnou granty a poté vám neprodlouží smlouvu. Samotní studenti, to jsem mohl pozorovat každý den, trávili většinu času buď v univerzitní hospodě, která byla vždy plná, nebo chodili za město na piknik v malých skupinkách (to bylo v květnu-červnu, v předvečer a během zkoušek). Univerzitní knihovna byla nápadná svou obrovitostí, digitalizací (už tehdy) a prázdnotou. Studenti se o dostupné knižní bohatství příliš nezajímali.

Později jsem pozoroval podobnou situaci v Cambridge, kde za nejlepší a nejnadějnější studenty byli považováni ti, kteří veslovali v týmech osmiveslic vysokých škol této univerzity soutěžících o šampionát. Nejslibnější byli samozřejmě vítězové alespoň jednoho závodu.

Pak jsem v průběhu desetiletí mohl pozorovat, jak odcházejí za studiem do zahraničí děti mých známých, bývalých spolužáků, přátel atd. Většinou ti, kteří odešli na Západ, nebyli zrovna nejnadanější a nejpracovitější. Kdo měl opravdu zájem o studium (znalosti), mohl si vybrat univerzitu v Rusku, Číně, nebo východní Evropě. Zajímala je jedinečná specialita, jedinečný učitel a možnost ponořit se do kultury, kterou studovali. Do USA a Británie (méně často do Francie, Švýcarska a Rakouska) odešli především ti, jejichž rodiče našli západní univerzitu, kde si mohli dovolit vzdělávat své dítě.

K pochopení systému mi chyběla jedna maličkost: jaký má smysl platit spoustu peněz za život a studium v Londýně, když na Ukrajině můžete získat diplom mnohem levněji, a pokud chcete „západní“ prestiž, tak jet do EU Pobaltí.

Mozaika se nakonec složila, když jsem kolem roku 2003 nebo 2004 mluvil se svou bývalou spolužákní, která před deseti lety odjela studovat do Velké Británie (něco jako postgraduální program). Potkali jsme se náhodou u společných známých a já se přirozeně zeptal, co dělá a kde pracuje. Na což jsem dostal odpověď, že studuje v UK. Překvapilo mě to, protože nevypadala jako matka mnoha dětí, která by musela strávit pět nebo šest let na akademické dovolené.

Ukázalo se, že ona nikoho nikdy neporodila a nebyla ani nikdy vdaná. Prostě se jí líbí žít v Británii a nepracovat. Řekla, že když jednou dostanete studijní grant, je mnohem snazší získat druhý a třetí je téměř zaručený. Takže v tu chvíli už dostala čtvrtý a neměla v úmyslu přestat. Jednoduše putovala z univerzity na univerzitu, když byl vzdělávací program dokončen.

Nebyla to žádná hloupá holka a i po deseti letech takového studia se měla naučit alespoň něco, ale udivovala mne sterilní čistotou části mozku zodpovědné za vědění. Vysvětlila to jednoduše: kromě vzácných, opovrhovaných „botaniků“, zpravidla ze zemí třetího světa, nikdo nestuduje. A nechodí tam studovat, ale navázat potřebná spojení. Na prestižní univerzitě vystuduje mnoho ministrů a premiérů, protože na ní tradičně studují děti ministrů a premiérů. Jejich úkolem je poznat své budoucí kolegy ve vládě, v parlamentu, nebo, je-li univerzita „jednodušší“, tak po „hodnosti“ ve které budou pracovat.

Na prestižních univerzitách se s budoucími kapitány byznysu seznamují i budoucí představitelé vlád a centrálních resortů. Menší firmy hledají kontakty na jiné úrovni. A nemyslete si, že když se dostanete do Cambridge nebo Oxfordu, vaši bývalí spolužáci vám pak otevrou dveře britských

vládních úřadů. Pokud nemáte to štěstí a upřímně se nespřátelíte s budoucím premiérem nebo princem z Walesu.

V ostatních případech pro ně zůstanete zbohatlíkem, povýšencem z nepochopitelné země. Ze stejného důvodu se rodilí „obyčejní“ Angličané nehrnou na nejprestižnější univerzity, pokud nepatří do odpovídajících kruhů, stejně jako se rodilí Američané (kteří však mají jednodušší morálku) nehrnou na univerzity Ivy League. Pokud se nemůžete stát součástí určité společnosti, ani diplom z nejprestižnější univerzity vám nepomůže, ale uškodí. Nestanete se jedním ze svých na vyšší úrovni, ale přestanete být vnímáni i jako jeden na nižší úrovni.

Samozřejmě, že na západních univerzitách jsou vynikající, znalí profesori, tím spíš, že prestižní univerzity mají peníze na to, aby si je koupily, a jsou tam chytrí studenti, kteří znalosti hledají a dostávají je. Ale to jsou výjimky z obecného pravidla. V podstatě se anglosaský vzdělávací systém a na něj orientovaný vzdělávací systém EU proměnily v „pískoviště pro svoje“. Tam se neučí, oni tam vychovávají lídry (*samozřejmě prozápadní. To procento těch, kdo získá skutečné vzdělání za takových podmínek, se odhaduje na zdaleka ne ani jedno jediné plné procento. Někdy se to označuje jako „sbpj či zkrat“ v systému – pozn.překl.*).

Pokud je ale politický vůdce od dětství, od okamžiku socializace, oddělen od vlastního národa neprostupnou zdí de facto podmíněného vzdělání, jak pak může odrážet zájmy masy lidí, kterým je povolán vládnout? Odráží výhradně zájmy svého „pískoviště“ a považuje je za zájmy lidstva.

Z toho vyplývá neustálé upřímné nepochopení západních vůdců, že jejich iniciativy nemají lidovou podporu. Proto odklon od principů svobody slova, svobody svědomí a principu otevřenosti. Skutečný svět neodpovídá jejich ideálním představám o něm, ale neučili je, jak s tímto světem zacházet, pouze je učili komunikovat ve svém kruhu, kde každý s každým souhlasí.

Proto upřímně věří, že je to „Putinova propaganda“, která zkazila Evropany, a že pokud budou ruská média na Západě zakázána, život se okamžitě zlepší. Proto jsou velmi překvapeni, když zjistí, že v Rusku žijí stejní lidé jako na Západě, že mnozí z nich vědí a dokážou mnohem víc než oni, že život v Rusku dávno předčil západní život, pokud jde o pohodlí a bezpečnost.

To se jim neskládá v hlavě, odporuje všem jejich životním zkušenostem a způsobuje podobnou agresi, stejně jako Trump u amerických politiků, protože ten nabízí věci, které jsou pro normálního člověka samozřejmé a užitečné pro Spojené státy, což může zlepšit pozici Washingtonu v konfrontaci s Moskvou a Pekingem. Ale i Trump je pro ně nepochopitelný, jeho návrhy jdou daleko za hranice jejich chápání, a proto je v jejich chápání „Putinovým agentem“, naverbovaným KGB v raném mládí.

Nebezpečí negramotných, ale sebevědomých západních elit spočívá v tom, že se vším, čemu osobně nerozumí, zacházejí s urputným nepřátelstvím. Současný svět je pro ně přitom čím dál tím více nesrozumitelnější. Opice s granátem není tak nebezpečná jako tyto ctižádostivé bytosti. Stále mají jaderný kufřík, kterým se Biden chvástá, protože není čím jiným se chvástat.

AUTOR: Rostislav Iščenko

[ZDROJ](#)

Zpracoval: Vladi/MyslkenkyOCemkoli